

Blog | [Milan Kovár](#)

Hledání harmonie

Kniha, nad kterou každý čínomil povzdychne: dokud jsem ji neměl, jak jsem se bez ní mohl obejít?

[Milan Kovár](#)

4. 7. 2015 | 5. 7. 2015 20:07

Hledání harmonie. Studie z čínské kultury

Olga Lomová, Zlata Černá (editorky)

Nebude to snad nemístné zjednodušení, napíšu-li, že západní náhled na čínské umění a filosofii je zatížen značnou setrvačností a zkreslením. Vstupní bariéru, vedoucí k hlubšímu porozumění a ocenění starověké a středověké čínské kultury, není právě snadné překonat. A dlužno říct, že editorkám, prof. Olze Lomové a dr. Zlatě Černé, se v této knize podařil skvělý tah: nechybí-li laickému čtenáři zájem, provedou ho krajinou čínské kultury po stezce, která nabízí pohledy stejně krásné, jako běžně nevídané.

Kniha s bohatým obrazovým doprovodem je kompozicí textů různých autorů, z nichž i každý sám o sobě stojí za přečtení. Jejich sestavení do vzájemně komplementárního celku však přináší obrovskou přidanou hodnotu: uvádí čtenáře do souvislostí, které nejsou běžně známy.

Mimo předmluvu z pera jedné z editorek, prof. Olgy Lomové, je kniha členěna do tří oddílů, ze kterých poslední ve svém textu nechám záměrně bez povšimnutí (obsahuje seznam příloh a odkazy na literaturu) a zmíním se o prvních dvou.

-0-

První z nich, **Duchovní představy tradiční Číny**, je autorsky velmi pestrý. Začíná statí Li Yih-yuana, tchajwanského antropologa, nazvanou *Kořeny čínské civilizace v lidové kultuře*, a seznamuje čtenáře se základním rámcem čínské kultury – kosmologií, založenou na principech Jin-Jang a systému Pěti prvků.

Zbigniew Slupski, polský sinolog, který studoval na Karlově univerzitě a publikuje polsky a česky, je autorem dalšího článku, souhrnně pojednávajícího o *konfucianství*. Tato část byla pro mne osobně největším překvapením knihy a kdybych měl psát anotaci této kapitoly, věru bych neváhal: *opravník obecně oblíbených omylů, pokud jde o Konfucia, a více než to*.

Dalším z autorů není nikdo menší než Vladimír Ando, sinolog-orientalista, mezi českou veřejností známý především jako specialista na tradiční čínskou medicínu. Je autorem článku *Makrokosmos a lidský mikrokosmos v nazírání taoistů*, kde ukazuje souvislosti mezi uspořádáním vesmíru a lidským tělem tak, jak je chápala taoistická mystika své doby. A nedá mi, ač se o tom v knize výslovně nehovoří, abych nevzpomněl na otce západních alchymistů, Herma Trismegista, a jeho okřídlené rčení *Jak dole, tak nahoře*.

Tím se dostáváme k *Taoistickým kultům čínského středověku*, článku, jejíž autorkou je Zornica Kirková, sinoložka a specialista na čínská náboženství. Tady jsem si, vlivem osobních sklonů a preferencí, pochutnal snad ze všeho nejvíce. Abych nemusel opsat jednu z nejrozsáhlejších kapitol knihy, napíšu jen, že zevrubně pojednává o mimořádně plodné symbióze buddhismu, konfucianismu a taoismu ve středověké Číně.

Závěrečnou kapitolou prvního oddílu je stať, nazvaná *Lin-Ťi a Čchan*, jejímž autorem je Jiří Holba, indolog se zaměřením na buddhismus. Více-méně plynule navazuje na kapitolu předchozí a seznamuje s historií vzniku a vývoje *čchanového buddhismu* (zenu) v Číně a dílem i v Japonsku.

-o-

Druhý oddíl nese název **Deset tisíc věcí** a svým obsahem míří k protilehlému pólu čínské kultury – k materiálu; dokládá, jak se k sobě měly *Řemeslo a společnost* (název jedině, obsáhlé kapitoly). Autorkami jsou Olga Lomová a Zlata Černá. Kapitola pojednává o rámci, v němž se odehrával rozvoj čínských řemesel, a dotkne se i dobových technologií; všímá si, jak vypadá a mění se dům, jeho zařízení a nábytek; jak se vyvíjí porcelán a keramika i řezba v kameni, laky a užitné předměty z nich. Zmiňuje ovšem i neodmyslitelné hedvábní, také obecně oděv a textil; přijde řada na papír, knihu a knižní obrázky a blahopřejnou symboliku.

Věcně vzato, knihu lze číst i na přeskáčku. Budeme-li však číst druhý oddíl obohaceni o souvislosti z oddílu prvního, vyniknou ony krásné a nevídané pohledy, o nichž píšu v úvodu článku.

-o-

Pro ukázkou z knihy zajdeme ke Konfuciovi a Zbigniewu Slupskému:

Konfucianismus nic neboří a nechce bořit. Konfucianismus ve své původní podobě chce chránit hodnoty vypracované minulými generacemi, které jsou základem společnosti. Pro konfuciance je důležitá rodina, zodpovědnost, důvěryhodnost, loajalita, společenský mír, umírněnost, odmítání radikálních řešení, mírumilovnost. ... Je třeba doufat, že zejména raná podoba

konfucianismu začne přitahovat více pozornosti citlivějších a intelektuálně samostatnějších zájemců o poznávání čínské kultury.

Přiznávám, že při čtení této pasáže se mne střídavě zmocňují cynismus a deprese – ale to už by mělo být, můj milý čtenáři, předmětem jiného článku. Zůstaňme ještě u *Hledání harmonie*.

S odstupem vidím tuto zdařilou knihu i jinak: jako vhled do nikdy nekončícího procesu vyvažování věčně proměnlivých protipólů. Směřování k rovnováze mezi vnějším a vnitřním, obecným a zvláštním, časným a věčným, nic strnulého. Nebyl bych to já, kdybych si nevzpomněl: *Jen chopíme-li se Taa dávnověku, ovládneme jím poměry nynějšíka*. Podprahové poselství dnešku.

Knihu vydala Masarykova univerzita v nákladu 1000 výtisků, ISBN 978-80-210-4942-0 (MU).

Ano: dokud jsem ji neměl, jak jsem se bez ní mohl obejít?

-0-

Prof. PhDr. Olga Lomová, CSc

Česká sinoložka a překladatelka z čínštiny. Specializuje se na literaturu čínského raného středověku. Vyučuje v Ústavu Dálného východu na FF UK. Je ředitelkou Mezinárodního sinologického centra Ťiang Ťing-kuovy nadace při Karlově univerzitě. Je autorkou mnoha překladů z čínštiny a mnoha tématických odborných publikací.

PhDr. Zlata Černá

Významná česká sinoložka. Pracovala v Orientální sbírce NG, v Orientálním ústavu a v Náprstkově muzeu, kde je t.č. kurátorkou čínské a vietnamské sbírky a sbírky lamaistického umění. Vedla kursy klasické čínštiny a četby klasických textů v Jazykové škole v Praze. Přednáší o čínském umění v Ústavu Dálného východu FF UK. V průběhu 70. a 80. let pořádala neoficiální semináře o čínské literatuře pro studenty sinologie. Je autorkou řady knih a překladů.

[Recenze](#)